

Rīgas Valsts klasiskā ģimnāzija

Ģimnāzijas metodiskais centrs

Meistarklase (sociālā un pilsoniskā mācību joma)

Mācību projekts kā mācību procesa sastāvdaļa Vēsturē un sociālās zinātnēs I (plānošana un praktiskie uzdevumi).

Dzintars Dvinskis, Vēstures un sociālās zinātnes I skolotājs

2021.g.22.septembris

1. Meistarklases apraksts

Vārds „projekts” ir cēlies no latīņu vārda projicere un nozīmē „veikt izmaiņas, izmainīt”. Projekts ir plānveidīgs, vienreizējs kompleksu un savstarpēji saistītu darbu jeb aktivitāšu kopums ar izvirzītu mērķi, kurš jāsasniedz noteikta laika, cilvēku skaita un citu ierobežojumu robežās un kam piemīt projektam specifiskā darba organizācija: plānošana, organizācija, kontrole, motivācijā un vadīšana.

Projektu pieeja mācību procesa ļauj un nodrošina skolēniem iespēju pirmkārt attīstīt sekojošos caurviju prasmes: kritiskā domāšana un problēmu risināšana, pašvadīta mācīšanās, sadarbība, digitālās prasmes, ka arī pilsoniskā līdzdalība un jaunrade un uzņēmējspēja.

Veiksmīga projektu vadīšana sekmē jaunu ideju ieviešanu dzīvē: valsts pārvaldē, pašvaldībās, uzņēmumos, izglītībā, zinātnē un citur, kas ir ļoti vajadzīgs efektīvākai valsts attīstībai.

Mācību projekts: Mūsu ideālais valsts (konstitūcija un tēla izstrāde) pamatkursā Vēsture un sociālās zinātnes I paredzēts uz vienu mācību gadu, grupās līdz četriem skolēniem. Projekta mērķis ir attīstīt / pilnveidot skolēnu caurviju prasmes, nodrošināt iespēju apvienot (sintēzē) un apgūt teorētiskas zināšanas praktiskajā darbībā un iegūt pieredzi “liela” projekta realizēšanās.

Prezentācija (PP): Meistarklase - Mācību projekts kā mācību procesa sastāvdaļa (Vēsture un sociālās zinātnes I).

2. Projekta plāns (posmi un sasniedzamais rezultāts)

2.1. Projekta posmi:

- Gada sākumā skolēni saņem “aptuveno” lielā gala pārbaudījuma ideju → saprot tēmu nepieciešamību, domā par lielo mērķi procesa laikā,
- Mācību gada laikā - starppārbaudījumi kā sagatavošanās projekta gala variantam,
- Aprīļa sākumā skolēni saņem precīzo gala pārbaudījuma uzdevumu. Ir paredzēts laiks stundās (abās kursa daļās), lai skolotāja klātbūtnē uzsāktu darbu pie projekta. Ir iespēja uzdot jautājumus, sūtīt melnrakstus uz pārbaudi (komentāri, ieteikumi, nevis precīzi labojumi),

- Maijā stundu laikā tika rīkotas prezentācijas/diskusijas par katru lielo projektu, ir iespēja uzlabot darbu, ja ir vēlme uzlabot rezultātu (faktiski: ne visas grupas izmantoja iespēju),
  - Gala vērtējums kursā = (Vidējais vērtējums par starppārbaudījumiem + vērtējums par gala projektu)

- 2.2. Projekta sasniedzamais rezultāts:

Kursa tematiskais plāns tika pārkārtots vadoties pēc politikas zinātnē pieņemtiem analīzes līmeņiem:

- **indivīda līmenis**

Mērķis: Iepazīstināt skolēnus ar cilvēka, cilvēka identitātes, cilvēktiesību jēdzieniem, to vēsturisko attīstību un lomu mūsdienās.

Sasniedzamais rezultāts: Skolēni izprot, var raksturot un spriest par tēmām, kas ir saistīti ar cilvēka identitāti un tiesībām mūsdienu pasaulē un vēsturē. Spēj šīs tēmas saistīt ar savu ikdienas dzīvi.

- **sabiedrības līmenis**

Mērķis: Iepazīstināt skolēnus ar sabiedrības, nevienlīdzības, kārtu, pilsoniskās sabiedrības un interešu grupu jēdzieniem, to vēsturisko attīstību un lomu mūsdienās.

Sasniedzamais rezultāts: Skolēni izprot, var raksturot un spriest par tēmām, kas ir saistīti ar sabiedrības funkcionēšanu vēsturē un mūsdienās, to ietekmējošiem faktoriem. Skolēni saskata savu vietu sabiedrībā, izprot savas iespējas un atbildības loku.

- **valsts līmenis**

Mērķis: Iepazīstināt skolēnus ar valsts, ideoloģijas, valsts pārvaldes struktūras jēdzieniem, to vēsturisko attīstību un lomu mūsdienās.

Sasniedzamais rezultāts: Skolēni izprot, var raksturot un spriest par tēmām, kas ir saistīti ar Latvijas un citu valstu pārvaldes sistēmām, to plusiem un mīnusiem, izveidošanas cēloņiem un indivīda vietu tajās.

- **pasauls līmenis**

Mērķis: Iepazīstināt skolēnus ar globalizācijas, starptautisko attiecību, diplomātijas jēdzieniem, to vēsturisko attīstību un lomu mūsdienās.

Sasniedzamais rezultāts: Skolēni izprot, var raksturot un spriest par tēmām, kas ir saistīti ar Latvijas darbību globālajā sistēmā, starptautiskajās organizācijās. Skolēni prot saskatīt sevi starptautiskajās norisēs, izprot kā tie ietekme viņu ikdienu.

Plānā tika iekļautas visas pamata tēmas un koncepcijas, kuras piedāvāja paraugprogramma, bet tika mainīta šo tēmu un koncepciju apguves secība.

3. Uzdevumi projektam: Mūsu ideālais valsts (konstitūcija un tēla izstrāde)

3.1. Gala projekta uzdevums:

Uzdevuma konteksts:

Jūs esat kādas valsts Satversmes sapulce. Jums ir atvēlēta vēsturiskā loma kādas nācijas likteņa noteikšanā, uzrakstot savas valsts konstitūciju un nosakot tās vietu starptautiskajā sistēmā.

Uzdevuma kopsavilkums:

Jums ir jāizveido:

- a. Valsts konstitūcijas teksts
- b. Valsts konstitūcijas prezentācija (var būt PP formātā, digitālais plakāts vai kāds cits vizuālais formāts)
- c. Valsts tēla prezentācija (var būt PP formātā, digitālais plakāts vai kāds cits vizuālais formāts)

Gan konstitūcijas teksts, gan tēla prezentācija būs jāaizstāv starptautiskajā konferencē, kurā piedalīsies jūsu klases biedru izveidotās valstis un starptautiskās amatpersonas (jūsu skolotāji).

Valsts konstitūcija:

Valsts konstitūcijai ir obligāti jā sastāv no 4 daļām (papildus var pievienot arī citas, ja jūs esat pārliecināti, ka tas ir nepieciešams):

- a. konstitūcijas preambula (ievads)
- b. Valsts uzbūve (institūcijas, pārvaldes sistēma utt.)
- c. Valsts iedzīvotāji (pilsoņi, cilvēktiesības, līdzdalības formas, sabiedrības struktūra utt.)
- d. Valsts ekonomiskā sistēma (ekon. darbības noteikumi, principi, pieejamie resursi, utt.):

Ekonomiskās sistēmas nosaukums (Jūsu valstī). Kā notiek lēmumu pieņemšana Jūsu valsts ekonomiskā sistēmā (kas vai ko atbild uz trim ekonomiskiem pamatjautājumiem: ko, kā, kas)? Kāda īpašuma forma tik izplatīta Jūsu valsts ekonomiskā sistēmā? Kā notiek informācijas ieguve (... un izplatīšanās) Jūsu valsts ekonomiskā sistēmā?

- e. _____

Latvijas Republikas Satversme: <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>

Informācijai konstitūcijā ir jābūt sakārtotai pantos un apakšpantos!

Konstitūcijā ir jāatrunā tādas koncepcijas, ka:

1. Cilvēka un pilsoņa definīcija;
2. Cilvēka un pilsoņa tiesības;
3. Sabiedrības modelis (stratifikācijas modelis, mobilitāte), uz kuru jūsu valsts tiekas;
4. Pilsoniskā kultūra (līdzdalība, sociālais kapitāls)
5. Sabiedrības sociālā un vēsturiskā atmiņa (kādi vēstures notikumi/procesi veidoja jūsu sabiedrības vērtības, ietekmēja tās attīstību).
6. Valsts pārvaldes struktūra un modelis (ideoloģija, politiskā sistēma, birokrātijas modelis un loma, valsts institūcijas un sabiedrības institūti).
7. Valsts ekonomiskie pamati (sistēma, resursi, attīstības modelis):
Ekonomiskās sistēmas nosaukums (Jūsu valstī) - Pamatojums!!! Uz kādiem resursiem (preču / pakalpojumu ražošanas procesā) tika uzlikts „akcents” (pievērsta vislielākā uzmanība) - kādus savas valsts resursus jūs plānojat izmantot visvairāk un kāpēc? - Pamatojums!!! Kādos nozares (saimnieciskas darbības veidus) ekonomiski pamatoti attīstīt Jūsu valstī? - Pamatojums!!! Kāds ir galamērķis Jūsu valsts ekonomiska sistēmā?

Pantiem ir jābūt formulētiem pēc formulas:

“apgalvojums”, jo (tāpēc ka) “vēsturiskie fakti un piemēri/filozofiskais pamatojums”

Uzdevuma soli:

1. Nosakiet jūsu valsts funkcionēšanas pamatidejas (iepriekšminētās koncepcijas + citas idejas pēc jūsu izvēles).
2. Noformulējiet pamatidejas pantu formātā (piemeklējiet pamatojumus vēsturē vai filozofijā, miniet konkrētus datumus, personības, jēdzienus utt.)
3. Sagrupējiet pantus lielajās nodaļās un loģiskajā secībā (pantiem ir jāizriet viens no otra).
4. Noformējiet konstitūcijas dokumentu Word formātā (fonts: 12pnt, Times New Roman, vienkāršā atstarpe, vidējās apmales),
5. Pievienojiet konstitūcijas preambulu (ievadu), kurā būs pamatoti valsts pastāvēšanas mērķi, galvenās vērtības.

Valsts prezentācija (tēla izstrāde):

Jums ir jāizveido marketinga prezentācija, kuras mērķis ir popularizēt jūsu valsts tēlu ārzemju tūristu un investoru vidū. Prezentācijai nav jābūt garai, bet tai ir jāuzrunā gan ar vizuālo tēlu (vērst uz tūrismu), gan ar īsiem faktiem par ekonomiku, resursiem, investīciju iespējām. Prezentācijai ir jābūt Power Point formātā (vai līdzvērtīgā formātā).

Valsts prezentācijā (tēla izstrādē) nepieciešami iekļaut uzņēmumu Jūsu valstī, par kuru Jūsu valsts tirgus dalībnieki varētu lepoties:

- Uzņēmuma nosaukums un preču zīme.
- Uzņēmuma misija.
- Uzņēmuma komercdarbības forma.
- Uzņēmuma Saimnieciskās darbības veids (pēc NACE 2 red. klasifikatora) - Pamatojums!!!
- Uzņēmuma īpašnieki (Privāts vai valsts īpašums).

- Kādos preces vai pakalpojumus ražo, kādos pircēju/patērētāju vajadzības apmierina? Darbojas (piedāvā saražotas preces vai pakalpojumus) tikai iekšējā tirgū (valsts teritorijā), vai arī eksportē saražotas preces vai pakalpojumus? Ja eksportē, tad kādos valstīs?
- Pamat ekonomiskie radītāji (Apgrozījums, Peļņa, Rentabilitāte ...)!

Uzdevuma soli:

1. Padomājiet par to, kādu vēstījumu par savu valsti jūs vēlaties radīt ārzemēs!
2. Piemeklējiet/izveidojiet vizuālo materiālu, kas parādītu valsts dabas, kultūras, vēsturisko mantojumu (ņemiet vērā jūsu valsts iecerēto atrašanās vietu, dabas resursus, lielumu utt.)
3. Piemeklējiet/izveidojiet vizuālo materiālu, kurā tiks atspoguļotas jūsu valsts ekonomikas stiprās puses (resursi, ražošana, tehnoloģijas, investīcijas iespējas utt.)
4. Pie vizuāliem materiāliem pievienojiet īsus (1-2 teikumi) paskaidrojumus un noformējiet slaidus).

Iedvesmas avoti:

Latvijas institūta prezentācijas:

https://www.latvia.eu/sites/default/files/media/latvija_iepazisti_to_lv.pdf

<https://li.lv/upload/files/10022015/e5af992d82e91dca9b88124d3e9fa732.pdf>

Video:

<https://li.lv/lv/pakalpojumi/video-145>

3.2. Starppārbaudījuma piemērs:

Ideālās valsts konstitūcijas veidošanas posms “Cilvēks”

Uzdevums:

Izveidot vēsturiski, filozofiski pamatotu 5 principu sarakstu, kuri atspoguļos skatījumu uz “cilvēku” jūsu ideālās valsts konstitūcijā un valsts iekārtā.

Uzdevuma soli:

1. **Noformulēt cilvēka jēdziena definīciju**, aprakstot: a. kāda vēsturiska pieredze (vismaz trīs notikumi/procesi), kādas filozofiskās idejas (vismaz viena ideja, minot laikmetu un autorus, kur iespējams) to ietekmēja; b. kā tieši šī definīcija garantē vislabāko attieksmi pret cilvēku valstī (minot vismaz trīs piemērus no vēstures vai mūsdienu notikumiem).
  - **Punkti:**
    - definīcijas formulējums – 1 p.
    - definīcijas vēsturiskais pamatojums (atkarībā no vēsturisko faktu/notikumu apraksta precizitātes)- 6 p. ;
    - definīcijas filozofiskais pamatojums (atkarībā no apraksta precizitātes) – 3 p.;
    - definīcijas ietekmes uz cilvēka dzīvi pamatojums (atkarība no piemēru precizitātes, faktu esamības, valodas skaidrības) – 6 p.
2. **Izveidot svarīgāko cilvēktiesību sarakstu**, kuras baudīs jūsu valsts iedzīvotāji.
  - a. Sarakstā ir jābūt vismaz 10 tiesībām, bet ņemiet vērā, ka tām nedrīkst būt pretrunā ar visām ANO Cilvēktiesību deklarācijā definētajām!

b. Pie katrās no tiesībām ir jāpieraksta pamatojums, kāpēc tā tika iekļauta 10 svarīgāko sarakstā! Atsaucieties uz vēsturiskiem vai mūsdienu notikumiem kā uz jūsu viedokļa pierādījumiem.

c. Ja varat, izmantojiet pēc iespējas vairāk konkrēto avotu, dokumentu, normatīvo aktu nosaukumus.

- **Punkti:**

- 10 cilvēktiesību formulējums (tie, kas nav pretrunā ar ANO deklarāciju) – 5 p.
- Tiesību pamatojums (atkarība no faktu, piemēru precizitātes) – 10 p.

3. **Aprakstiet, kāda laimīga jūsu valsts pilsoņa identitāti, definējot viņa vērtības šādās kategorijās (vismaz 5 katrā kategorijā):**

a. politiskās vērtības (kā viņš redz savu lomu valsts pārvaldē, kādas politiskās idejas atbalsta);

b. kultūras vērtības (kas, viņaprāt, ir viņa valsts kultūras dārgumi, kuri ir jānodod nākamai paaudzei, var minēt kultūras elementu veidu (piemēram: teātris, Ziemassvētku tradīcijas utt.), varat izvēlēties arī kādas kultūras konkrētus piemērus).

c. vēsturiskā atmiņa (kādi pasaules vēstures notikumi viņam šķiet noteicoši jūsu valsts tapšanā pozitīvā un negatīvā nozīmē, kādas vēsturiskās personības viņš ciena/neatbalsta)

d. nākotnes vīzija (kā viņš redz pasaules un jūsu ideālās valsts nākotni, kā viņš saredz savu lomu tās tapšanā).

- **Punkti:**

- Tiek definētas 5 vērtības katrā kategorijā - 10 p.

4. **Noformulējiet piecus principus pēc parauga, kuri atspoguļos cilvēka dzīvi, vietu un lomu jūsu ideālajā valstī!**

Principa paraugs (teikumu sākumi var būt arī citi):

1. “ Cilvēks ir valsts pamats, jo (piemēri, kas balstās jūsu iepriekšējā darbā minētajā informācijā)”
2. “Cilvēks darbojas, apzinoties (turpinājums tiek pamatots iepriekš uzrakstītajā informācijā)”
3. “ Cilvēks redz sevi kā (iepriekš minētā informācija), jo (iepriekš minētā informācija“

- **Punkti:**

- 5 principi formulējums, atkarībā no tā, vai tas ir balstīts iepriekš darbā minētajos principos, atziņās, informācijā – 15 p.

- **Punkti kopā: 44 p.**

3.3. Viena temata apguves piemērs:

- “Cilvēktiesības” prezentācija:

https://docs.google.com/presentation/d/1mL_3v8jo83MQeIbA-URvgOfINfu2OjAFJDzthcf4bK4/edit?usp=sharing

- Teksti uzdevumiem (daļa):

<https://docs.google.com/document/d/1GLbbWII4VUOZn7acmVeSKX2uxg69vzy5aX4EWHL5gjM/edit?usp=sharing>